

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd



Teitl yr eitem:	Adroddiad Perfformiad Aelod Cabinet Amgylchedd
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Craig ab Iago
Swyddog perthnasol:	Dafydd Wyn Williams, Pennaeth Adran Amgylchedd
Dyddiad y cyfarfod:	11 Mawrth 2025

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR:

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

2. Y RHESWM PAM FOD ANGEN PENDERFYNIAD:

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol.

3. CYFLWYNIAD

3.1 Pwrpas yr adroddiad yma ydi diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet dros Amgylchedd. Amlinellir yr hyn sydd wedi digwydd hyd yma yn erbyn ymrwymadau Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028; a lle mae'r mesurau perfformiad arni.

3.2 Hoffwn eich atgoffa bod y materion yma eisoes wedi eu trafod mewn cyfarfod rhyngof i, y Prif Weithredwr a chynrychiolaeth o uwch swyddogion yr Adran Amgylchedd fis Ionawr.

3.3 Ar y cyfan, rwy'n fodlon iawn gyda'r cynnydd ar y prosiectau y mae'r Adran yn arwain arnynt yng Nghynllun y Cyngor ynghyd a gwaith swyddogion yng ngwaith dydd i ddydd ar draws Gwasanaethau'r Adran Amgylchedd.

4. BLAENORIAETHAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2023-2028

4.1 Mae'r Adran yn arwain ar bump o flaenoriaethau yng Nghynllun y Cyngor 2023-2028, sef:

- Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr;
- Cynllun Datblygu Lleol Newydd;
- Gwastraff ac Ailgyrchu;
- Teithio Llesol;
- Trafnidiaeth Gyhoeddus.

4.2 Rwy'n fodlon iawn gyda'r cynnydd sydd wedi ei gyflawni eleni, ac amlinellir y cynnydd yn erbyn y cerrig milltir a osodwyd ar gyfer y pump blaenoriaeth yn Atodiad A.

5. PERFFORMIAD

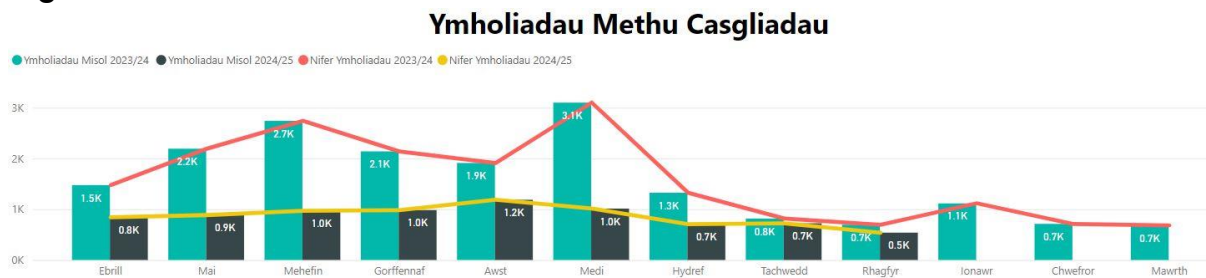
Rwy'n amlinellu isod y prif faterion sy'n deillio o berfformiad yr Adran yn y cyfnod diweddaraf. Nid yw'r wybodaeth yn cyfeirio at bob gwasanaeth, gan ganolbwyntio ar y materion rwy'n teimlo mae angen tynnu eich sylw atynt.

5.1 Gwastraff ac Ailgylchu

5.1.1 Gyda'n gilydd rydym wedi llwyddo i gwrdd â tharged Llywodraeth Cymru o ailgylchu 64% o'r gwastraff sy'n cael ei gasglu. Fodd bynnag, mae'r perfformiad ailgylchu wedi lefelu ers ambell flwyddyn bellach, a gyda'r disgwyliad yn cynyddu i 70% erbyn diwedd y flwyddyn, mae cyrraedd y lefel yma yn annhebygol eleni. Ond fel yr amlinellwyd uchod, bydd Strategaeth Wastraff ar gyfer 2025-2030 yn gosod cyfeiriad clir i Wynedd fel sir i sicrhau gwelliannau yn lefelau ailgylchu a chyrraedd y targed 70%.

5.1.2 Rydym yn monitro'r nifer o ymholiadau sy'n ymwneud â methu casgliadau gwastraff a braf gallu ydi adrodd fod gwelliannau clir dros y flwyddyn bresennol (Gweler Ffigur 1). Mae hynny yn cyd-fynd â cyflwyno system gyfrifiadurol newydd i hwyluso trefniadau'r swyddfa gefn, ac sy'n hwyluso gwaith y gweithlu ar y cylchdeithiau. Mae'r system yma yn cael ei gyflwyno ar draws y sir ar hyn o bryd, a bwriedir defnyddio trefniadau o'r fath ar gyfer y Gwasanaeth Gwastraff Masnachol yn fuan i wella trefniadau cyfathrebu gyda chwsmeriaid.

Ffigur 1



5.2 Gwarchod y Cyhoedd

5.2.1 Mae **Gwasanaeth Safonau Masnach** yn diogelu iechyd a lles y cyhoedd rhag arferion busnes (gan gynnwys ffermydd) sydd â'r potensial o fod yn niweidiol, drwy sicrhau bod busnesau yn mabwysiadu ac yn cynnal trefnau ac yn cydymffurfio â'r gofynion cyfreithiol sy'n berthnasol i'w busnes. Mae'r Gwasanaeth yn cyflawni hyn drwy fonitro, dylanwadu a sicrhau safonau

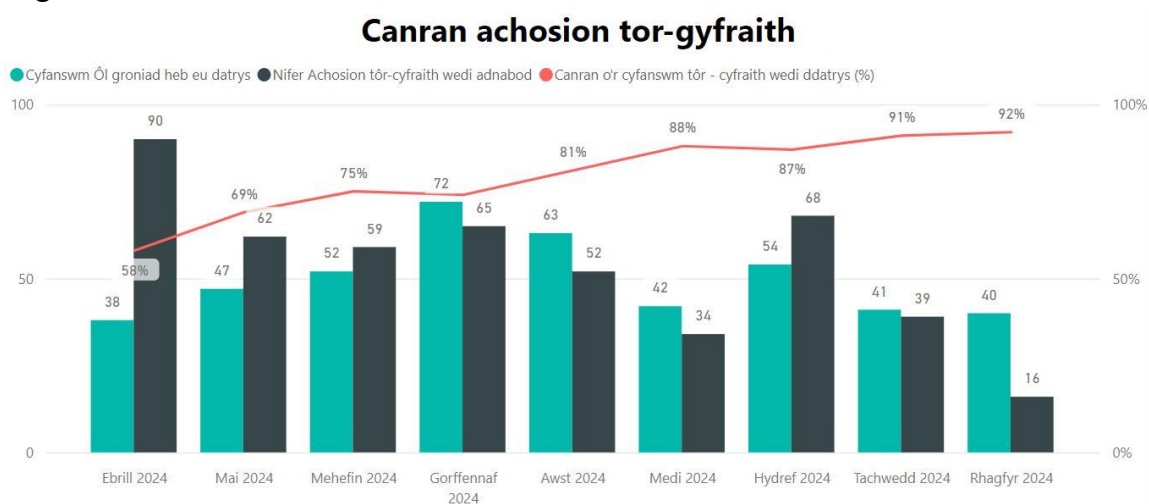
iechyd a lles anifeiliaid, atal heintiau peryglus a sicrhau ôl-rhain anifeiliaid fferm.

5.2.2 Eleni, mae mesurydd newydd wedi ei gyflwyno sy'n monitro canran achosion tor-cyfraith troseddol sydd wedi eu hadnabod gan y Gwasanaeth sydd wedi eu datrys.

5.2.3 Mae achosion yn cael eu hadnabod drwy gyfuniad o adroddiadau neu gwynion sy'n dod i sylw'r gwasanaeth gan aelodau'r cyhoedd a busnesau, yn ogystal â gwaith rhagweithiol swyddogion fel rhan o archwiliadau i fusnesau.

5.2.4 Fel mae'r graff yn amlygu (Ffigur 2), mae perfformiad y Gwasanaeth yn gadarnhaol iawn, ac yn cynnwys amrediad o waith sicrhau lles anifeiliaid fferm, ynghyd a gwaith gwarchod defnyddwyr. Mae hyn yn cynnwys tystysgrifau/safonau perfformiad egni eiddo tai rhent preifat, cynnal archwiliadau o fusnesau sy'n cael trwydded i storio a gwerthu tân gwyllt i sicrhau cydymffurfiaeth â'r gofynion.

Ffigur 2

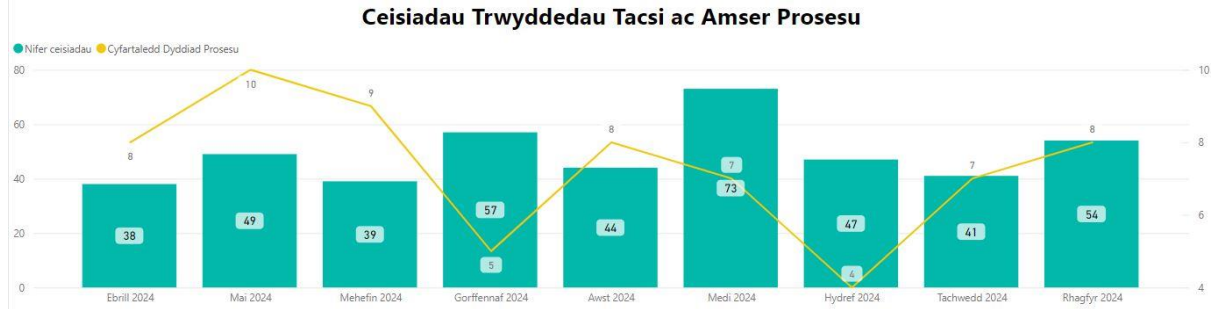


5.2.5 Yn ogystal bu'r fîm yn cynnal ymarferion 'pryniant prawf' mewn sampl o siopau'r sir ar nwyddau sydd â chyfyngiad oedran yn perthyn iddynt -gyda sylw penodol ar geisio prynu 'tân gwyllt'. Roedd canlyniadau'r ymgyrch yn bositif, gyda dim gwerthiant yn cael ei gofnodi.

5.2.6 Mae'r **Gwasanaeth Llygredd a Thrwyddedu** yn sicrhau fod gweithgareddau trwyddedig yn ymwneud â thacsis, alcohol, gamblo ac adloniant yn cael eu darparu mewn modd sy'n gwarchod y cyhoedd a chefnogi busnes.

5.2.3 Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae mwy o geisiadau trwyddedu cerbydau tacsï yn cael eu cyflwyno trwy system ar-lein sydd wedi ei gyflwyno ar wefan y Cyngor. Mae lefel y perfformiad presennol yn dda, a gwelir o'r graff (Ffigur 3) fod yr amser a gymerir i brosesu ceisiadau yn gyflym iawn, gyda cheisiadau sydd wedi eu cyflwyno'n gyflawn yn cael eu prosesu yr un diwrnod.

Ffigwr 3



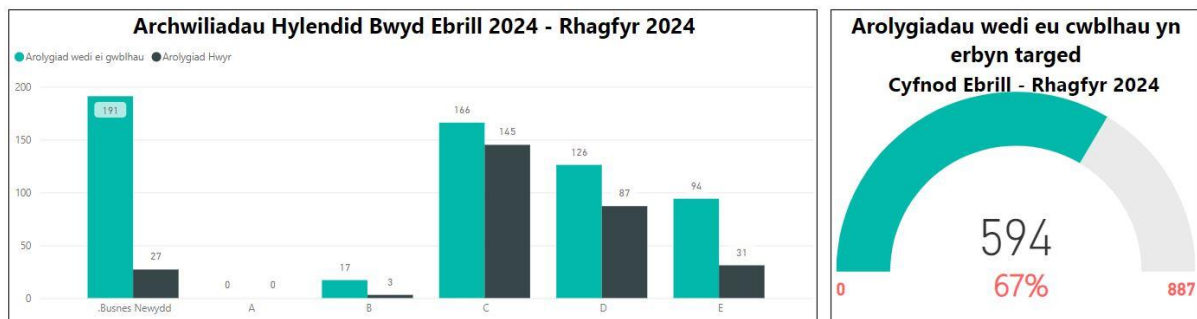
5.2.4 Mae addasiadau hefyd wedi eu cytuno i'r hawliau dirprwyedig gyda phenderfyniadau ar geisiadau trwyddedu'r Cyngor. Fe allai hyn arwain at lai o geisiadau yn gorfod cael eu cyfeirio i Bwyllgor am benderfyniad, ac felly yn arwain at gyflymu'r broses i ymgeiswyr. Mae yna oedi gyda rhai ceisiadau gan fod gwybodaeth yn cael ei gyflwyno yn anghyflawn neu angen rhagor o wybodaeth ar y ben y ffaith fod rhai ceisiadau dal i fod angen eu hadrodd i'r Pwyllgor Trwyddedu am benderfyniad.

5.2.5 Mae'r **Gwasanaeth Bwyd a Diogelwch** yn sicrhau fod bwyd a diod gaiff ei werthu i'w fwyta a'i yfed yn cael ei gynhyrchu, storio, dosbarthu a'i drin mewn modd diogel ac yn cydymffurfio gyda gofynion statudol

5.2.6 Tra bod 99% o fusnesau bwyd y sir yn cyrraedd safonau hylendid bwyd o sgôr o 3 neu uwch, mae yna ôl-gronid o ran yr archwiliadau safonau a hylendid bwyd ar hyn o bryd. Daw hyn yn sgil newidiadau sylweddol yn nhrefniadau'r Gwasanaeth dros y 18 mis diwethaf, gyda nifer o swyddogion profiadol yn ymddeol neu symud i swyddi eraill a heriau gyda recriwtio swyddogion cymwys.

5.2.7 Mae'r Gwasanaeth yn blaenoriaethu archwiliadau busnesau bwyd risg uchel/uwch (A/B yn y graff yn Ffigwr 4 isod), a busnesau newydd ac mae ymdrechion hefyd i geisio sicrhau adnoddau er mwyn recriwtio hyfforddai fyddai'n cynorthwyo gyda chapasiti a chynllunio gweithlu'r dyfodol.

Ffigwr 4



5.3 Cynllunio a Rheolaeth Adeiladu

5.3.1 Mae perfformiad y **Gwasanaeth Cynllunio** o ran yr amser a gymerir ar gyfartaledd i benderfynu ar gais cynllunio yn parhau yn eithaf sefydlog, er

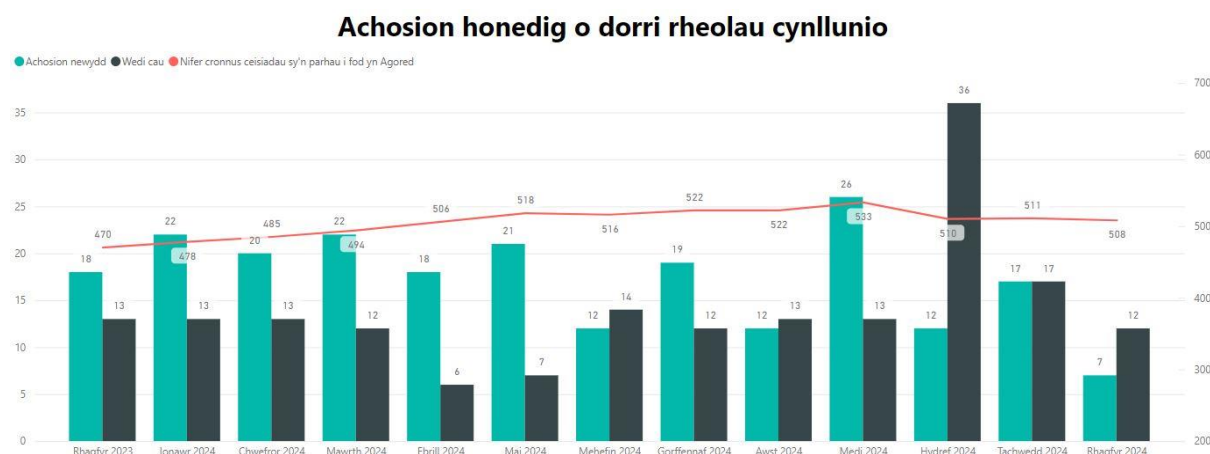
mae yna gynnydd ceisiadau penodol eleni yn ymwneud â phympiau gwres ffynhonnell aer ac am ddatblygiadau amaethyddol. Mae'r cynnydd mewn ceisiadau amaethyddol oherwydd yr angen i ffermydd storio a thrin gwastraff mewn ffordd sydd yn gwarchod yr amgylchedd ac i gydymffurfio gyda deddfwriaeth sy'n gysylltiedig â hynny.

5.3.2 Mae'r amser penderfynu ceisiadau ar gyfartaledd yn 105 diwrnod, gyda'r ffigyrau diweddaraf yn dangos fod 85% o benderfyniadau o fewn yr amser statudol (sef unai o dan 56 diwrnod neu gydag estyniad amser wedi ei gytuno). Mae hyn yn amlygu fod swyddogion ar y cyfan yn cyfathrebu'n effeithiol gydag ymgeiswyr ac maent yn deall pam nad yw'n bosib bob amser i ryddhau penderfyniad o fewn y cyfnod statudol.

5.3.3 Fel rhan o ymdrechion i gynllunio'r gweithlu, mae'n braf adrodd fod yna 4 hyfforddai yn y Gwasanaeth Cynllunio, gan ddatblygu sgiliau a phrofiad.

5.3.4 O ran y nifer o achosion honedig o dorri rheolau cynllunio, mae'n ymddangos fod y trefniadau i gryfhau'r adnodd yn y maes bellach yn cael effaith cadarnhaol ar berfformiad. Fel y gwelir o'r graff (Ffigwr 5), mae lefelau da o achosion bellach yn cael eu cau yn amserol.

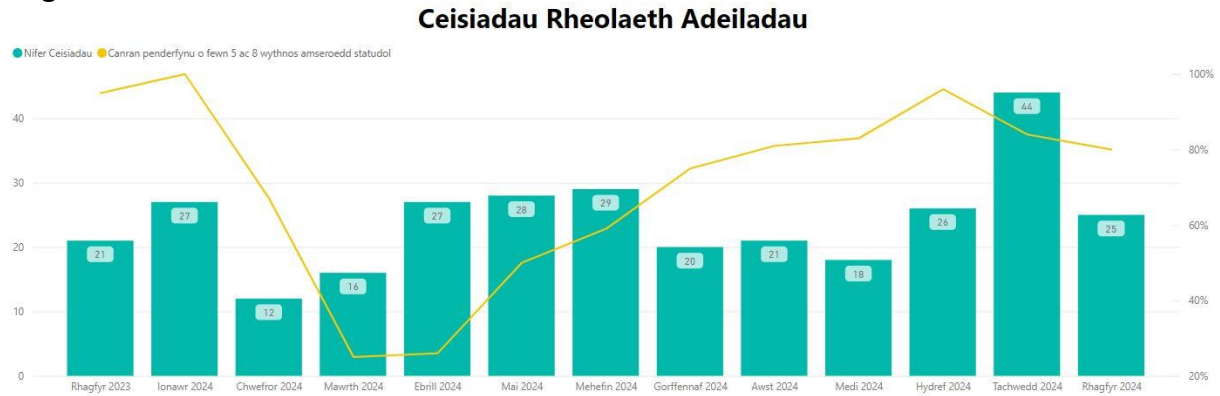
Ffigwr 5



5.3.5 Mae'r **Gwasanaeth Rheolaeth Adeiladu** yn sicrhau bod gwaith adeiladu'n bodloni'r safonau iechyd a diogelwch disgwylidig. Mae cyfrifoldebau ychwanegol wedi eu gosod ar y Gwasanaeth yn sgil Deddf Diogelwch Adeiladu 2022 gan gynnwys yr angen i swyddogion gofrestru gyda'r Rheoleiddiwr Diogelwch Adeiladu fel 'Arolygwyr Adeiladu Cofrestredig'.

5.3.6 Er hyn, dengys y data perfformiad diweddaraf fod y Gwasanaeth wedi dangos cynnydd da o ran y penderfyniadau a wnaed ar geisiadau o fewn terfynau amser statudol (Gweler Ffigwr 6 isod). Mae hyn wedi ei gyflawni yn dilyn cynyddu capasiti yn sgil recriwtio 2 swyddog Rheolaeth Adeiladu Cynorthwyol, ac Arolygydd Adeiladu dan Hyfforddiant yr LABC. Mae hyn wedi profi i fod yn hwb mawr i'r gwasanaeth, a byddwn yn sicrhau bod aelodau newydd y fîm yn cael eu cefnogi'n llawn.

Ffigwr 6



5.4 Trafnidiaeth

5.4.1 Mae fîm gorfodaeth o 9 swyddog o fewn y **Gwasanaeth Parcio** sy'n gweithredu ar draws y sir, gyda swyddogion yn gweithio 7 diwrnod yr wythnos gyda'r bwriad o gael dylanwad cadarnhaol ar ymarferion modurwyr i barcio mewn modd cyfrifol, diogel ac yn unol â'r rheolau. Mae swyddogion yn ymateb i gwynion neu bryderon am barcio anghyfreithlon mewn lleoliadau penodol, ac ar gyfer y cyfnod diweddaraf, mae swyddogion wedi llwyddo ymweld â 70% o leoliadau o fewn 1 diwrnod, gyda phob lleoliad yn derbyn ymweliad o fewn tridiau.

5.4.2 Pan mae achosion o fodurwyr yn parcio'n groes i'r cyfyngiadau, mae'r swyddogion gorfodaeth yn ymdrin gyda phob achos mewn modd cyson, teg a thryloyw, gyda hawl i bawb sy'n derbyn dirwy i apelio pe baent yn teimlo unrhyw anhewgch neu gamgymeriad.

5.4.3 O fwrw golwg ar y sefyllfa ar gyfer y flwyddyn bresennol fe welir fod rhaniad clir rhwng y rhybuddion sydd wedi eu cyflwyno i gerbydau ar y stryd ac oddi ar y stryd (meysydd parcio). Amlygir fod gwaith y fîm yn canolbwyntio ar y stryd (57%) , gyda 43% yn ymwneud â meysydd parcio'r Cyngor.

5.4.2 Fel y nodwyd dan Blaenoriaethau Cynllun y Cyngor, mae gwaith sylweddol wedi ei gyflawni yn y maes **Trafnidiaeth Gyhoeddus** dros y ddwy flynedd ddiwethaf yn adolygu a chyflwyno rhwydwaith cludiant cyhoeddus newydd i gymunedau ar draws y sir.

5.4.3 Mae mesurydd newydd wedi ei gyflwyno eleni er mwyn monitro prydlondeb a sicrhau fod y siwrneiau a gynlluniwyd yn teithio ar hyd y llwybrau yn amserol. Rwy'n gobeithio y bydd teithwyr yn gallu bod yn hyderus fod y bws yn cyrraedd ar amser ac y gallent ddibynnu ar y gwasanaeth ers y newid i'r rhwydwaith, gydag ymhell dros 80% o siwrneiau bws lleol yn cyrraedd ar amser (sef hyd at 1 munud yn gynnar neu 5 munud yn hwyr).

5.4.4 Yn ogystal, mae'n galonogol fod canran sylweddol (64%) o'r teithwyr ar y rhwydwaith bysiau yng Ngwynedd yn talu i ddefnyddio'r bws yn hytrach nac yn defnyddio tocyn teithio rhad (Gweler Ffigwr 7 isod). Mae hyn eto yn adlewyrchiad fod y rhwydwaith presennol yn atyniadol, a gobeithio yn gymorth i sicrhau fod y gwasanaethau yn parhau i fod yn amgylcheddol ac ariannol gynaliadwy.

Ffigwr 7

Nifer teithwyr sydd yn defnyddio tocyn teithio rhad/talu



6. SEFYLLFA ARIANNOL/ARBEDION

- 6.1 Adroddwyd i'r Cabinet ar 21 Ionawr (Cyllideb Refeniw 2024/25 – Adolygiad Diwedd Tachwedd 2024), y rhagwelir gorwariant o £970,000 gan yr Adran Amgylchedd ar gyfer y flwyddyn bresennol.
- 6.2 Mae cyfuniad o resymau am hynny, yn cynnwys y tueddiad o orwariant yn y maes casglu gwastraff ac ailgylchu. Er rhagwelir gorwariant o £667,000 ar gyfer y maes penodol yma eleni, mae gwelliannau'n cael eu cyflwyno ac mae lefelau'r gorwariant yn parhau i ostwng. Mae'r Cabinet wedi argymhell fod £400,000 o refeniw parhaol yn cael ei glustnodi i gyfarch rhan o'r gorwariant sy'n parhau ac mae gan yr Adran gynlluniau i ailstrwythuro i geisio cyfarch y swm sy'n weddill.
- 6.3 Mae rhagolygon incwm parcio yn is na'r targed sydd wedi ei osod, ond mae effaith hynny yn cael ei leihau gan danwariant o feysydd eraill. Bydd aelodau hefyd yn ymwybodol fod y Cabinet wedi cymeradwyo cynnydd mewn ffioedd parcio a fydd yn weithredol o fis Ebrill 2025 fel rhan o ymdrech i gyfarch hyn.
- 6.4 Yn eu cyfarfod 21 Ionawr, cymeradwyodd y Cabinet i ddileu cynllun arbedion casglu clytiau gwerth £146,910 ar gyfer 2025/26, gan ddefnyddio'r ddarpariaeth a osodwyd o'r neilltu yn y gyllideb er mwyn gwneud hynny. Yn ogystal, nodwyd bod cynlluniau amgen yn cael eu cynnig ar gyfer gwerth £300,000 o gynllun arbedion adolygu cytundebau gwastraff gwerth £400,000.

- 6.5 Rhagwelir risgiau i wireddu 4 cynllun arbedion gwerth cyfanswm o £388,000 - Rhesymoli trefniadau cefnogaeth adrannol (£150,000), cynyddu incwm drwy gasglu Gwastraff Masnachol o lety gwyliau (£120,000), Parcio a Gwaith Stryd - Ymestyn Oriau Gorfodaeth Parcio ym Meysydd Parcio Arhosiad Byr y Cyngor (£38,000) a Parcio a Gwaith Stryd - Addasiad i Strwythur Ffioedd Arhosiad Hir Band 2 (£80,000). Mae oediad ar 8 cynllun gwerth £402,000 ond mae gwaith yn symud ymlaen, gydag 1 cynllun ar drac i wireddu'n amserol.
-

Sylwadau'r swyddogion statudol

Prif Swyddog Cyllid:

Rwyf yn fodlon fod yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ariannol yr Adran Amgylchedd.

Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu os safbwynt priodoldeb

Atodiadau:

Atodiad A: Blaenoriaethau Cynllun y Cyngor (Amgylchedd)

Dogfennau Cefndir:

[Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028](#)

[Cyllideb Refeniw 2024/25 – Adolygiad Diwedd Tachwedd 2024](#)

[Trosolwg Arbedion: Adroddiad Cynnydd ar Wireddu Cynlluniau Arbedion](#)